

Διδακτική πρόταση για τη συγγραφή περίληψης στο Γυμνάσιο

Στο πιο κάτω φυλλάδιο παρουσιάζεται μια πρόταση για τη διδακτική της περίληψης και για να υλοποιηθεί χρειάζεται να διατεθούν δύο διδακτικές περιόδους. Ο/Η διδάσκων/ουσα μπορεί κατά την κρίση του/της να την υλοποιήσει στην τάξη του/της για τη διδασκαλία της περίληψης ή ακόμα για σκοπούς επανάληψης και εμπέδωσης. Μετά από την εφαρμογή της διδακτικής πρότασης, οι συνάδελφοι μπορούν να καταγράψουν τις παρατηρήσεις και εισηγήσεις τους για σκοπούς προβληματισμού και συζήτησης.

A. Σκοποί

Οι μαθητές / τριες:

- Να μπορούν να επισημαίνουν τις σημαντικές ιδέες / πληροφορίες ενός κειμένου.
- Να είναι ικανοί να εντοπίζουν το νοηματικό κέντρο κάθε παραγράφου και να διατυπώνουν πλαγιότιτλους ώστε να επιτυγχάνουν σωστή πύκνωση του λόγου (να ασκηθούν στη χρήση σύντομων φράσεων, αποφεύγοντας τις μακροσκελείς προτάσεις).
- Να αντιλαμβάνονται την περίληψη που συνθέτουν ως ένα δικό τους δημιούργημα που μένει όμως πιστό στο πνεύμα του συγγραφέα.

B. Οργάνωση τάξης

Ομαδική

Γ. Πορεία μαθήματος

1. Σύντομη συζήτηση για το τι είναι περίληψη και τι επιδιώκουμε με τον περιληπτικό λόγο.
2. Διαβάζεται κείμενο (σύντομο και απλό) που δίνεται στην τάξη, η οποία έχει χωριστεί σε ομάδες.
3. Οι μαθητές/τριες καλούνται να συντάξουν περίληψη του κειμένου χωρίς ιδιαίτερες οδηγίες.
4. Γίνεται ανταλλαγή περιλήψεων μεταξύ των ομάδων και οι μαθητές ανά δύο αξιολογούν και από μία περίληψη χαρακτηρίζοντάς την ως: πολύ καλή, καλή ή μέτρια.
5. Οι μαθητές αιτιολογούν το χαρακτηρισμό τους.
6. Με αφετηρία τα σχόλια των μαθητών καθώς αιτιολογούν το χαρακτηρισμό τους η τάξη καταλήγει με το/τη διδάσκοντα/ουσα στις βασικές αρχές μιας επιτυχημένης περίληψης τις οποίες σημειώνουν στον πίνακα, όπως και την πορεία συγγραφής.
7. Οι περιλήψεις επιστρέφονται και στη συνέχεια καλούνται οι μαθητές/τριες να διαβάσουν ξανά το κείμενο και να δουλέψουν χρησιμοποιώντας το φύλλο εργασίας. (σελ.4 της διδακτικής πρότασης)
8. Κατά τη διάρκεια της εργασίας των μαθητών/τριών, ο/η διδάσκων/ουσα προβαίνει σε διορθώσεις και υποδείξεις όπου υπάρχει ανάγκη.
9. Το φύλλο εργασίας παρουσιάζεται απ' τις ομάδες και συζητείται, με σκοπό η τάξη να καταλήξει στη σωστή διαδικασία εξεύρεσης πλαγιότιτλων για τις παραγράφους.

10. Στη συνέχεια προβαίνουν στη συγγραφή της περίληψης με βάση τους πλαγιοτίτλους, στους οποίους κατέληξαν ως τάξη.
11. Αφού ολοκληρωθεί η συγγραφή, κάθε μαθητής/τρια συγκρίνει την αρχική του περίληψη με την τελική και επισημαίνει τα σημεία που βελτιώθηκαν.
12. Δίνεται ενδεικτική περίληψη από το/τη διδάσκοντα/ουσα.
13. Ανακεφαλαίωση / Συζήτηση...

Δ. Μέθοδοι διδασκαλίας

Ατομική, Συνεργατική, Διερευνητική

Ε. Μέσα διδασκαλίας

Πίνακας

Φυλλάδιο μαθητή/τριας

1^η § Στον 21^ο αιώνα συνεχίζουν να υπάρχουν όχι μόνο εκατομμύρια παιδιά ενός κατώτερου Θεού, αλλά χιλιάδες παιδιά κανενός Θεού. Παιδιά-σκλάβοι, που πουλιούνται από τις οικογένειές τους για ένα πεντοχίλιορο στους δουλέμπορους, οι οποίοι τα μεταπωλούν στα σκλαβοπάζαρα της δυτικής Αφρικής προς 150.000 δρχ. το ένα!

2^η § Κατάντησε η ανθρώπινη ζωή να είναι φτηνότερη από εκείνη του ζώου. Στο κάτω κάτω της γραφής ένα πανάκριβο σκυλί ράτσας, όταν πουληθεί, εξασφαλίζει περιποίηση και τροφή άρχοντα. Ένα σκλαβάκι του πεντοχίλιουρου θα ζήσει, αν τελικά ζήσει, σκυλίσια ζωή δουλεύοντας στις φυτείες ή, στην καλύτερη περίπτωση, ως υπηρέτης σε σπίτια.

3^η § Μήπως η λεγόμενη πολιτισμένη ανθρωπότητα με τους διεθνείς οργανισμούς της δεν γνωρίζει ότι υπάρχουν σκλαβοπάζαρα παιδιών; Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, στην οποία όλος ο πλανήτης είναι ένα σπίτι και μάλιστα υπό άγρυπνη δορυφορική παρακολούθηση, είναι υποκρισία και ντροπή να μένουν αδιάφοροι οι εμφανιζόμενοι ως σερίφηδες της παγκόσμιας τάξης.

4^η § Είναι γνωστό ότι η ανθρώπινη ύπαρξη είναι εμπόρευμα. Είναι γνωστή η μισθωτή δουλειά και η σκληρότητά της στις αναπτυγμένες και υπό ανάπτυξη οικονομίες της λεγόμενης ελεύθερης αγοράς. Αφελώς πιστεύαμε ότι είχε καταργηθεί η άμισθη δουλειά ή ότι είχε περιοριστεί στο ελάχιστο στις μέρες μας.

5^η § Και όμως την εκτεταμένη ύπαρξη του δουλεμπορίου των παιδιών έρχεται να επιβεβαιώσει η είδηση, ότι ένα υπό νιγηριανή σημαία πλοίο με περίπου 250 σκλαβάκια πλανάται στις θάλασσες της δυτικής Αφρικής ψάχνοντας να αγκυροβολήσει σ' ένα ασφαλές σκλαβοπάζαρο, για να ξεπουλήσει ο καπετάνιος την ανθρώπινηπραμάτεια του. [...]

6^η § Εάν το πλοίο – φάντασμα μετέφερε «τρομοκράτες» θα έσπευδαν επί τόπου αεροπλανοφόρα, οι κατασκοπευτικοί δορυφόροι θα το είχαν εντοπίσει και ο «εχθρός» θα είχε εξουδετερωθεί μέσα σε λίγες ώρες. Δεν κινδυνεύουν, όμως, τα συμφέροντα των ισχυρών αλλά η ζωή 250 παιδιών της Αφρικής. Ευτελής η αξία τους, αλλά η παγκόσμια ντροπή και η αναλγησία τεράστια, γι' αυτό δεν ξεπλένεται με τίποτε.

Από τον ημερήσιο τύπο

Άσκηση 1

Να συμπληρώσετε τον πιο κάτω πίνακα:

	<i>Θέμα (νοηματικό κέντρο)</i>	<i>Λέξεις/φράσεις κλειδιά</i>	<i>Πλαγιότιτλος</i>
1 ^η παράγραφος			
2 ^η παράγραφος			
3 ^η παράγραφος			
4 ^η παράγραφος			
5 ^η παράγραφος			
6 ^η παράγραφος			

Άσκηση 2

Γράψτε τώρα την περίληψη του πιο πάνω κειμένου.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Ενδεικτικές απαντήσεις

Άσκηση 1

	<i>Θέμα (νοηματικό κέντρο)</i>	<i>Λέξεις/φράσεις κλειδιά</i>	<i>Πλαγιότιτλος</i>
1 ^η παράγραφος	Ο συγγραφέας: ενημερώνει για την ύπαρξη παιδιών - σκλάβων	παιδιά – σκλάβοι δουλέμποροι σκλαβοπάζαρα	στον 21 ^ο αι. χιλιάδες παιδιά - σκλάβοι διακινούνται στα σκλαβοπάζαρα
2 ^η παράγραφος	εξηγεί πόσο άσχημη είναι η ζωή ενός παιδιού-σκλάβου	ανθρώπινη ζωή φτηνότερη σκλαβάκι σκυλίσια ζωή	ένα σκλαβάκι θα ζήσει σκυλίσια ζωή όταν ακόμα και ζώα έχουν περιποίηση αρχοντική
3 ^η παράγραφος	διαπιστώνει και κατακρίνει την αδιαφορία των ισχυρών	διεθνείς οργανισμούς σκλαβοπάζαρα παγκοσμιοποίηση, υποκρισία, ντροπή αδιάφοροι	στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, που οι διεθνείς οργανισμοί γνωρίζουν τι συμβαίνει, η αδιαφορία είναι ντροπή και υποκρισία
4 ^η παράγραφος	αναφέρεται στην ύπαρξη της άμισθης δουλειάς σήμερα	ύπαρξη – εμπόρευμα μισθωτή δουλειά- σκληρότητα άμισθη δουλειά	η ανθρώπινη ύπαρξη θεωρείται εμπόρευμα γι' αυτό η δουλειά, μισθωτή και άμισθη, κυριαρχεί
5 ^η παράγραφος	επιβεβαιώνει την ύπαρξη δουλεμπορίου με μια είδηση	επιβεβαιώσει η είδηση, πλοίο με 250 σκλαβάκια, ξεπουλήσει, ανθρώπινη πραμάτεια	είδηση για πλοίο με 250 σκλαβάκια-πραμάτεια για πούλημα – επιβεβαιώνει την πλατιά έκταση του δουλεμπορίου
6 ^η παράγραφος	θεωρεί ντροπή την παγκόσμια αδιαφορία	«τρομοκράτες» / εξουδετερωθεί, συμφέροντα, παγκόσμια ντροπή	μόνο αν απειλούνταν ισχυρά συμφέροντα θα υπήρχαν αντιδράσεις ενώ θεωρείται ασήμαντη η ζωή 250 παιδιών πράγμα που είναι ντροπή

Άσκηση 2

Γραπτή περίληψη

Το κείμενο αναφέρεται στην ύπαρξη του δουλεμπορίου παιδιών στο σύγχρονο κόσμο. Χιλιάδες παιδιά διακινούνται στα σκλαβοπάζαρα του 21^{ου} αιώνα από δουλέμπορους. Ένα τέτοιο παιδί θα ζήσει δουλεύοντας μια ζωή χειρότερη και από ζώου. Στη σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης, που οι διεθνείς οργανισμοί γνωρίζουν τι συμβαίνει, η αδιαφορία είναι υποκρισία και ντροπή κυρίως για τους ισχυρούς. Πραγματικά, η ανθρώπινη ύπαρξη θεωρείται εμπόρευμα, γι' αυτό η δουλεία, μισθωτή και άμισθη, κυριαρχεί και ας να πιστεύαμε ότι έχει καταργηθεί. Μια είδηση για την περιπλάνηση πλοίου με 250 παιδιά -εμπόρευμα για πούλημα επιβεβαιώνει την πλατιά έκταση του σύγχρονου δουλεμπορίου. Τελικά, μόνο αν απειλούνταν ισχυρά συμφέροντα θα υπήρχαν αντιδράσεις ενώ θεωρείται ασήμαντη η ζωή 250 παιδιών κι αυτό είναι ντροπή για την ανθρωπότητα.

